

Årsrapport 2022 Trafoen / 18pluss

Innhold

Trafoen:	3
Sikkerhetshallen	3
VR-briller.....	3
18pluss.....	4
Trafo/18pluss-samarbeidet	4
Samarbeidspartnere og styringsgruppe	4
Budsjettrammer	5
Aktivitet Trafoen våren 2022.....	5
Aktivitet Sikkerhetshallen 2022.....	7
Aktivitet VR-briller 2022	7
Aktivitet 18pluss 2022	8
fig: kursoversikt 2021	9
Instruktørsamlinger 2022	10
Skolebesøk og samarbeid 2022	11
Ungdomstrinnet	11
Videregående	11
Lærlinger.....	12
Universitetet.....	13
Ungdom fra politiet og konfliktrådene.....	14
Andre aktiviteter	14
Nyttårsaksjonen 2021	14
Arendals uka 2022	14
Andre besøk hos oss.....	14
Faglig oppdatering.....	16
Oppsummering og utfordringer	17

Trafoen:

Trafoprojektet startet som et trafikksikkerhetsprosjekt i Kristiansand 17. mars 2005 og ble gjort permanent i 2007. Tiltaket har som målsetting å påvirke deltakernes bevissthet, oppfatning og holdning til risiko, samt øke forståelsen for årsak til – og konsekvensen av ulykker. Navnet TRAFØ kommer fra ordet transformasjon, som betyr endring /forandring.

Du kan finne mer om Trafoens Bakgrunn og historikk på hjemmesiden: www.trafoen.no

Vår visjon: *Vi vil at du skal overleve!*

Sikkerhetshallen

Våren 2019 åpnet vi den nye Sikkerhetshallen vår. Midlene til hallen fikk vi gjennom søknad om nasjonale midler. I Sikkerhetshallen har vi lagt hovedfokus på beltebruk og kanskje spesielt på bruk av belte i buss. Gjennom praktiske oppgaver, refleksjon og bilder/videoer prøver vi å vise hvor viktig selene er også i buss.

Sikkerhetshallen har stort potensiale for å skreddersy opplegg og temaer til andre grupper også. Blant annet kan vi sette opp en promilleløype her.

VR-briller

VR-brillene ble tatt i bruk første gang våren 2020. Midlene til VR-formatet av Trafoen fikk vi gjennom søknad om nasjonale midler. Ønsket med VR-brillene er å kunne ta Trafoen med oss ut til grupper som ikke har mulighet til å komme til Trafoen. I VR-brillene er filmene i Trafoen satt sammen til en film som varer i 14 minutter. Ved hjelp av VR teknologien har deltakerne mulighet til å se handlingen fra alle vinkler. VR-brillene kan vi bruke på større grupper enn vi har i Trafoen. Men fordi vi ønsker å være tro mot Trafo-konseptet hvor små grupper er viktig, så har vi bestemt at maks antall i en gruppe kan være 15 personer. Da må vi i tillegg ha minst 2-3 timer, da det er viktig at alle skal bli hørt og sett.

VR brille brukt i klasse

18pluss

18pluss er et modulbasert kurs, der Trafoen er den ene modulen. Skadestedsbehandling og Banekjøring med bil er de andre.

Målgruppa til 18pluss er ungdom mellom 18-25, som har sertifikat klasse B og hører hjemme eller går på skole i Agder. Respekt, anerkjennelse og likeverd er viktig for oss. Målet er at den enkelte deltaker skal få en dypere kunnskap om sin egen risiko for å havne i en trafikkulykke, gjennom å få noen opplevelser i de praktiske øvelsene.

18pluss har en egen nettside <http://18pluss.no/> , en Facebook side <https://www.facebook.com/18pluss.no/> der man ønsker daglig aktivitet, og en Instagram konto <https://www.instagram.com/18pluss/> der vi legger ut bilder og film.

I Norge har vi systematisk Trafikksikkerhetsopplæring helt fra barnehagealder og frem til og med ungdomsskolen. Den obligatoriske opplæringa for alle slutter den dagen vi får førerkortet. Dette er et tankekors når vi vet at de 10 farligste årene i trafikken er årene mellom 15 og 25 år. I denne perioden er trafikkulykker en av hovedårsakene til død og alvorlig skade.

Dette er grunnen til at Agder fylkeskommune satser så mye på denne gruppen gjennom å ha tiltakene Trafoen og 18pluss.

Trafo/18pluss-samarbeidet

Trafoen og 18pluss er tette samarbeidspartnere og de aller fleste instruktørene som jobber i Trafoen jobber også for 18pluss. Lederen av Trafoen/18pluss og veilederen i Trafoen jobber tett sammen i team og avlaster hverandre når det trengs.

Vi utfyller hverandre godt og ser at det er positivt i mange aspekt å være to. Det tette samarbeidet gjør i tillegg begge tiltakene mindre sårbare.

Samarbeidet gjør også at vi kan ha gode, faglige drøftinger. Dette bidrar igjen til videreutvikling – noe som er en styrke for begge trafikksikkerhetstiltakene.

Samarbeidspartnere og styringsgruppe

Trafoen og 18pluss har felles styringsgruppe og har i stor grad også de samme samarbeidspartnere. Styringsgruppa fra august 2021:

Navn	Virksomhet
Inger Ann Fidjestøl – leder	Agder fylkeskommune
Inge Sørhaug	Skandinavisk Trafikksenter
Cato Moen	Agder fylkeskommune, sekretær

Leder for Trafoen og 18pluss har deltatt på tre møter i 2022 i TS-forum Agder.

På møtet i januar hadde vi et innlegg angående innkjøpet av ny bil som vi fikk tildelt lokale midler til høsten 2021, totalt 107 400 ,-

Det har vært avholdt 6 møter i TS-gruppa i Agderfylkeskommune i 2022. Alle møtene i gruppa har i år kunnet foregå fysisk, og sted for møtene har variert. Dette er møter der vi som jobber med TS-arbeidet for fylkeskommunen fordeler oppgaver, deler fagkunnskap og får sett og hørt

litt på jobben de andre i gruppa gjør. Et av møtene i år var satt av til info om Trygg trafikk sine tiltak digitalt, mens et annet var hos Nullvisjonen i Lyngdal med omvisning i de nye lokalene.

Det har vært avholdt flere møter med leder/veileder i Trafoen/18pluss og trafikksikkerhetskoordinatoren i fylket. Dette er møter vi har etterlyst litt før, for å kunne ta opp ting som er rettet mot akkurat disse to tiltakene.

Møteaktivitet ellers har dreid seg om aktiviteter som har vært gjennom året, som Nyttårsaksjonen og Nasjonal samling for TS-arbeidet som i år ble avholdt i Agder.

Budsjettrammer

Trafoen og 18pluss hadde et budsjett for 2022 på ca. 1,5 mill kr for Trafoen, og ca. 1,7 mill kr for 18pluss. Dette er midler som dekker leie, vedlikehold og drift. Nyanskaffelser og utvidelser er det imidlertid ikke rom for.

Våren 2021 søkte vi om nasjonale midler til å gjøre sikkerhetshallen til et permanent bygg. Denne gangen fikk vi avslag på søknaden. Avslag blir ikke begrunnet. Avslaget førte til en søknad på midler fra fylkeskommunen om tilskudd til arbeid med forebyggende trafikksikkerhet. Også her ble det avslag, begrunnet med at dette er et investeringstiltak, som ikke i seg selv øker det forebyggende arbeidet i Agder. utfordringen ble videre å finne en løsning for å få bygget godkjent som et permanent bygg.

Vi ble informert etter sommeren 2021 om at fylket gikk inn med midler for å få sikkerhetshallen omgjort til permanent bygg. Søknaden til kommunen om en omgjøring til permanent bygg ble godkjent i oktober. Jobben med å gjøre bygget permanent ble startet tidlig i desember 2021, og arbeidet ble ferdig i januar 2022. Sikkerhetshallen er nå permanent, og ferdigattest foreligger.

Vi fikk i juni tilslag om 100 000,- fra lokale midler til trafikksikkerhetstiltak i fylket, til TS-dag for lærlinger. Denne skulle blitt avholdt i høst, men opplæringskontorene hadde et ønske om å få den flyttet til våren 2023 grunnet mye etterslep etter Corona. Midlene står derfor urørt og overføres til våren 2023.

Aktivitet Trafoen våren 2022

Våren ble preget av Coronasituasjonen på den måten at det fortsatt var arrangement som ble avlyst og flyttet. Det var også ganske tett med 10.trinns grupper fordi skolene hadde utsatt besøk til over nyttår for å ikke bli rammet av restriksjoner igjen.

Men til tross for litt avlysninger ble det en travel vår, selv om vi fortsatt ligger litt etter i antall besøk. 1.halvår hadde vi 1073 besøkende. Det er helt likt med 2017 nivå, men 125 bak 1.halvår 2019.

Høsten har også vært hektisk, selv om vi ser at skolene nå ser ut til å helst ville komme på våren. Vi er likevel oppe på 2017 nivå også her. Vi deltok også på Trygg Trafikk sitt kurs for lærere i trafikk valgfag. Dette er en super arena for oss til å få tak i de skolene som ikke ennå bruker oss. Her fikk vi også frem muligheten for skoler til å søke midler fra fylket til transport til og fra Trafoen. Kanskje kan det gjøre at skoler i Flekkefjord og Tvedestrand også kommer på besøk neste år.

Vi er heldige som har kommet inn som fast innslag i flere kurs/arrangement. Skandinavisk Trafikksenter bruker Trafoen som en fast del av både Yrkessjåførutdanningen og

Etterutdanningen. SVV har oss som en fast del av sine utekontrollkurs og Friomsorgen bruker et besøk her som en del av program mot ruspåvirket kjøring. I tillegg har vi de siste to årene vært en del av busselskapet VY sitt nasjonale mesterskap som de har på banen her. Alle deltakerne får nå et besøk i Trafoen i forbindelse med mesterskapet.

Det betyr at vi legger bak oss et år med mye aktivitet. Vi håper og tror at aktiviteten vil komme tilbake til 2019-nivå neste år, våren er i hvert fall fullbooket.

Vi har i år ikke hatt noen lærlinger i Trafoen, unntatt de som har deltatt på 18pluss kurs. Det har vært utfordrende å få til kontakt med nye opplæringskontor på grunn av corona-situasjonen. Vi valgte derfor å heller lage en stor TS-kveld for lærlinger hvor vi inviterte de opplæringskontorene som kjente oss og som ikke fikk plass på 18pluss kurs. Les mer om dette senere i rapporten.

Med økende aktivitet i Trafoen, så har vi sett behovet for å ha flere instruktører som vi kan leie inn på timesbasis. Da er vi mindre sårbare og kan også stille mer opp på andre ting i tillegg til Trafoen. Rett før sommeren sendte vi ut en sms til alle folkehelsestudentene som hadde besøkt oss denne våren, hvor vi spurte om noen kunne tenke seg å jobbe for oss. Vi fikk et svar fra 4 stykker i tillegg til at vi hadde en henvendelse fra ei som hadde vært her tidligere. 3 stk ble kalt inn til intervju og vi skulle gjerne ansatt alle 3. Utfordringen i Trafoen er at det tar lang tid å lære opp instruktørene og de trenger regelmessige økter for å holde kunnskapen ved like. Vi bestemte oss til slutt for Camilla Lynnæs og Martine Jeffery. De har begge hatt mange økter i Trafoen i høst og har nå begynt å ta grupper alene.

Teknisk har både Trafoen og VR-brillene fungert uten problemer i år. Vi har hatt en oppdatering på programmet i VR-brillene som Christian Wulff hjalp oss med, ellers har alt fungert som forventet.

Tallene under viser besøk 2019, 2020, 2021 og 2022:

Årstall:	Hele 2019	Hele 2020	Hele 2021	Hele 2022
Klasse B	780	523	463	818
18pluss	162		67	154
Ungdom fra politi	8	2	7	1
Kriminalomsorgen	29	8	12	32
Ungdomsskolene	501	307	229	391
YSK	68	100	73	61
UIA/SVV	45	45	67	73
Andre	144	34	53	61
Videregående			10	
Bedriftskurs	28	11	65	35
Lærlinger	79	4	53	
Etterutdanning	180	134	139	121
Totalt	2024	1168	1238	1747

Aktivitet Sikkerhetshallen 2022

Aktiviteten i sikkerhetshallen tilsvarer de største gruppene vi har i Trafoen; ungdomsskolene, videregående og UiA. Alle disse besøker både Trafo og sikkerhetshall.

Aktivitet VR-briller 2022

Det har kommet utelukkende positive tilbakemeldinger, men vi er likevel enige om at Trafoen er bedre. Det betyr at hvis Trafoen kan brukes, så er det det vi skal, men VR-brillene er en veldig god erstatning som vi er stolte av å kunne ta med oss ut.

Vi har i flere år hatt godt samarbeid med Trygg Trafikk Finnmark og konfliktrådet i Alta hvor de har kommet ned til oss sammen med ungdom som gjennomførte ungdomsoppfølging for trafikklovbrudd. Selv om de har vært kjempefornøyd med opplegget er den lange reisen en utfordring.

Etter et besøk her i oktober 2021 tok konfliktrådet i Finnmark kontakt med politi og NAF i Alta i håp om å kunne etablere noe liknende hos dem. Etter et teamsmøte ble vi enig om at NAF skulle komme hit på et besøk i løpet av våren og at vi skulle komme til Alta i juni for å presentere konseptet for aktuelle personer der.

I midten av februar fikk vi besøk av 4 ansatte i NAF, blant andre banelederen i Alta og regionleder for alle NAF sine øvingsbaner. De fikk selv prøve både VR-brillene og Trafoen og de var med som observatører da vi hadde en gruppe med 10.trinn på besøk.

NAF i samarbeid med konfliktrådet i Alta valgte deretter på oppfordring fra oss å søke midler hos Samferdselsdepartementet. De ønsket midler til VR-briller og opplæring, slik at konsept og metoder blir likt Trafoen. Midlene fikk de, og i begynnelsen av juni dro vi opp til Alta i 3 dager hvor vi fikk vist frem VR-briller og konsept til både politi, ungdomscoordinatorer, kommuneansatte og administrasjonen i Troms og Finnmark fylkeskommune.

Besøk hos NAF Alta, juni-22

I løpet av høsten er avtale mellom NAF og Trafoen inngått, VR-briller er kjøpt inn og 3 ansatte har vært her hos oss på opplæring. Avtalen nå er at de skal få øve seg litt på egen hånd før vi tar en ny tur til Alta og kvalitetssikrer opplegget.

Oppmuntret av Alta sin satsning på VR-brille konseptet vårt, søkte også Trafikksikkerhetshallen i Rogaland om midler fra Samferdselsdepartementet. De fikk også midler og er i full gang med å kjøpe inn utstyret. Avtale er inngått her også og i slutten av februar 2023 kommer 3 stk hit for å bli lært opp.

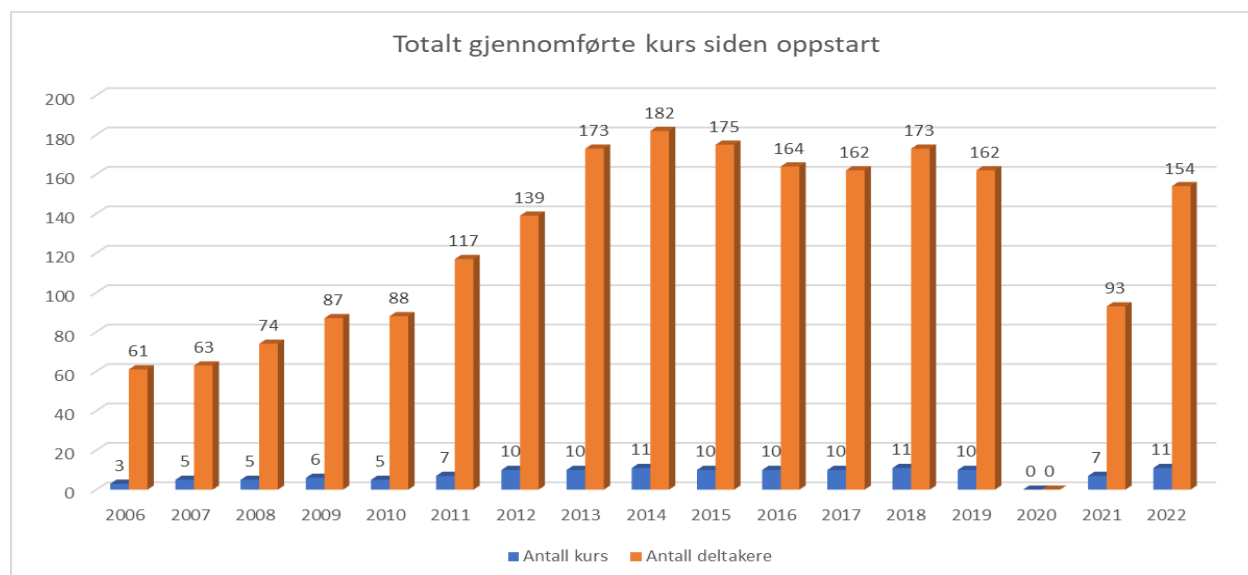
Vi har også blitt kontaktet av Trafikkforum som sammen med Ungitrafikken vil søke midler og håper å kunne kjøpe inn VR-briller og bli lært opp i året som kommer.

Etter at vi har drevet siden 2005 ser vi nå at Trafoen vokser og er på vei ut til resten av Norge.

Aktivitet 18pluss 2022

Alle årets kurser var i utgangspunktet fullbooket, med ventelister på alle kurs. De aller fleste påmeldte var lærlinger, samt noen få egenpåmeldte via nettsiden vår. Etter to år med avlyste kurs kunne vi endelig kjøre kurs på normalt vis.

Totalt ble det da gjennomført 11 18pluss kurs i 2022 med totalt 154 deltakere. Det gir i snitt en deltakelse på 14 pr kurs, noe som vil si at vi på hvert kurs gikk med 4 ledige plasser. Det er fortsatt frustrerende med ledige plasser når alle kurs i utgangspunktet er fullbooket og har ventelister. Vi sliter, i likhet med alle opplæringskontorene på sine samlinger, med å få deltakerne til å møte eller gi beskjed i forkant at de ikke møter. Dette på tross av at de har kurset som obligatorisk i sine lærekontrakter. Det er totalt plass til 18 deltakere pr kurs. Det fylles opp fra ventelistene når vi i forkant får beskjed om at de ikke møter. Plassene som da ikke er fylt opp er plasser vi ikke har fått beskjed om frafall på.

Vi tror vi vil få flere til å møte fremover når vi nå kan møte lærlingene på samlinger og få presentert oss i forkant. Dette har ikke vært mulig de siste årene da fysiske samlinger har vært avlyst.

At det i år har vært avholdt 11 kurs skyldes overførte midler fra avlyst kurs året før, og ikke at vi har fått midler til flere kurs.

21 lærlinger som har kurset bundet opp til lærekontrakten, men som av ulike årsaker ikke møtte, blir overført til kurs i 2023

Kursdato 2021	Antall deltakere	Deltakere fra
5.april	15	Deltakerne var lærlinger på Bilfag Sør, deltakere på Nullvisjonen sitt ungdomsprosjekt og selvpåmeldte. 8 stk falt fra eller møtte ikke på dette kurset
23.april	17	Deltakerne er lærlinger på Bilfag Sør, Opplæringskontoret Lister, deltaker på Nullvisjonens ungdomsprosjekt og selvpåmeldte. 4 stk falt fra eller møtte ikke på kurset
3.mai	14	Deltakerne er lærlinger på OTL Agder, Bilfag Sør og deltakere på Nullvisjonens ungdomsprosjekt. 10 stk falt fra eller møtte ikke på kurset.
14.mai	15	Deltakerne er lærlinger fra Opplæringskontoret Lister, GE-Healthcare og Bilfag Sør 5 stk falt fra eller møtte ikke på kurset.
31.mai	17	Deltakerne er lærlinger fra Opplæringskontoret Lister, deltakere på Nullvisjonens ungdomsprosjekt og selvpåmeldte. På dette kurset deltok også de ansatte i Trygg trafikk Agder. 4 stk falt fra eller møtte ikke på kurset
11.juni	16	Deltakerne er lærlinger på OTL Agder og GE-Healthcare, deltakere på Nullvisjonens ungdomsprosjekt og selvpåmeldte 12 stk falt fra eller møtte ikke på kurset
25.august	16	Deltakerne er lærlinger på Okab Agder og Bilfag Sør 3 stk falt fra eller møtte ikke på kurset
30.august	11	Deltakere er lærlinger på Bilfag Sør, Fagopplæring Sør, Okab Agder og selvpåmeldt. 14 stk falt fra eller møtte ikke på kurset
13.september	10	Deltakere er lærlinger fra Bilfag Sør og Fagopplæring Sør 12 stk falt fra eller møtte ikke på kurset
24.september	9	Deltakere er lærlinger på Fagopplæring Sør, Okab Agder og GE-Healthcare 18 stk falt fra eller møtte ikke på kurset
27.september	14	Deltakerne var lærlinger på Okab Agder og Fagopplæring Sør. På dette kurset deltok også to stk fra Naf Alta og konfliktrådet i Alta. 7 stk falt fra eller møtte ikke på kurset

fig: kursoversikt 2021

Instruktørsamlinger 2022

12.mars hadde vi en egen instruktørsamling for instruktørene i Trafoen. Det er lenge siden vi har hatt en egen samling for instruktørene her, og det har vært etterlyst av oss alle.

Når restriksjonene nå var borte, så fikk vi det endelig til. Instruktørene var fysisk samlet, mens foredragsholder var med digitalt. Dette fungerte helt supert når ikke instruktørene er så mange. Foredragsholder var hjerneforsker **Ole Petter Hjelle**. Temaet var «Hvordan hjernen din lurer deg til å ta dårlige valg.»

Vi liker å tro at hjernen vår gir oss et objektivt bilde av verden rundt oss og at den handler rasjonelt. Virkeligheten er en helt annen. Hjernen blir stadig vekk lurt. Den får bare med seg fragmenter av det som skjer rundt oss, og bruker denne mangelfulle informasjonen til å danne seg et subjektivt bilde av verden.

Ole Petter ga oss innblikk i hvordan hjernen vår ofte tar avgjørelser på sviktende informasjonsgrunnlag, og hvordan vi kan bruke denne kunnskapen til å ta gode valg i eget liv og også forstå bedre hvordan og hvorfor vi og andre tar «dumme valg.»

Instruktørsamlingen for 18pluss på våren var 2.april. Samlingen på våren har alltid fokus på banekjøring da det er lenge mellom siste høstkurs og første vårkurs. Instruktørene trente på sikker jobbanalyse og praktisk kjøring på banen. De fikk også prøvd seg litt på det nye digitale SJA skjemaet.

To nye instruktører startet sin opplæring her, og gikk opplæring hele vårsesongen.

Instruktørsamlingen på høsten ble gjennomført 29.oktober. Hovedfokus på høstsamlingen er kommunikasjon og fagpåfyll. Instruktørene er bare samlet to ganger årlig, og det å kunne få fagpåfyll og «verktøy til verktøykassa» er viktig. Instruktørene får ved ansettelse beskjed om at instruktørsamlingene er obligatoriske, og datoene settes tidlig for at alle skal med.

Denne gangen hadde vi inne **Eva Dønnestad** til å styre fagdelen av dagen. Hun er ansatt på UIA og foreleser bla i «Menneskemøtekompetanse». Dagen ble fylt med workshop og små oppdrag om hverandre, og tilbakemeldingen fra instruktørene var gode. Vi ble nok bedre kjent med hverandre denne dagen, like mye som at vi lærte mer om oss selv på en fin måte. Del to av dagen ble ulike øvelser i kommunikasjon, med ulike utfordringer. Her bygde vi lego og løste både praktiske og teoretiske oppgaver lagvis. Klart vi også må ha med en konkurranse bit. Vi avsluttet med et godt Tapas måltid sammen, med påfølgende premieutdeling.

Dato for første samling i 2023 ble satt til 25.mars.

I midten av august hadde vi intervju med søkere på stilling som ungdomsinstruktør. Vi sendte sms til alle som hadde tatt kurset selv ila det siste halvåret, og vi fikk flere som ønsket jobben. Vi hadde inne fire til intervju og endte opp med å ta inn to av dem, to gutter denne gangen. Tilfeldigheter gjorde at begge to kommer langt vestfra i fylket. Begge har tatt 18pluss kurset våren 2022, en fra GE-Healthcare og en fra Nullvisjonens ungdomsprosjekt.

Skolebesøk og samarbeid 2022

Ungdomstrinnet

Coronasituasjonen har preget bestillingene i år. Skolene forventet smittetrykket før de bestilte og da bestilte de på vårhalvåret. Det betydde en hektisk vår med mye besøk. 311 ungdomsskoleelever var innom oss før sommerferien og alle fikk minst 2 timer; 1 time i Trafo og 1 time i sikkerhetshallen.

For skolene som ligger langt unna åpnet vi i år opp for å komme på besøk med VR-brillene. Vi besøkte Tvedestrand og Lista sine trafikk valgfag klasser. Besøkene gikk fint, men vi er enige om at for 10.trinn er det utrolig mye bedre med Trafo og sikkerhetshall. Mer praktisk og konkret og kortere sittedid. Vi vil derfor heller anbefale skolene å søke midler fra fylket til transport bort til oss. Vi tilbyr også de skolene som kommer langveisfra å komme med opptil 18 elever. Det betyr at vi deler dem i 3 grupper, hvor den 3.gruppa får et annet tema. Det kan være førstehjelp, Kahoot, Veltepetter mm. Når vi får besøk av slike grupper er vi avhengig av innleid/lånt lærerhjelp.

Det tar alltid litt tid på høsten før skolene begynner å bestille Trafo-tid. Den første skoleøkta kom ikke før i oktober. Totalt er det kun 3 ungdomsskoler som har besøkt oss denne høsten, mens våren er helt fullbooket. Dette fører dessverre til at det vil være skoler som vi ikke får plass til dette skoleåret. Forhåpentligvis vil dette gå seg til etter hvert. Vi har nå en skole som allerede har booket for neste år. Vi vil jobbe for å få flere til å planlegge langt frem og få Trafobesøket inn i årshjulet.

Både Tinntjønn, Tangvall og Songdalen ungdomsskoler arrangerte egne TS-dager denne våren. Her stilte vi opp sammen med Nullvisjonen og flere andre bidragsytere. Temaet vi stilte med varierte litt ut ifra skolens ønsker. Noen ønsket promilleløypa, mens på en annen skole hadde vi med oss Kahoot.

Videregående

Hver høst arrangeres det kick-off dager for Trafiksikkerhetsambassadørene på de videregående skolene. Her får vi vist frem hva vi kan bidra med inn på skolene og vi får allerede da bestemt noen besøk utover i skoleåret. I år var det en kick-off for øst-fylket på Strand Hotell Fevik og en kick-off for vest-fylket på Rosfjord strandhotell i Lyngdal.

TS-ambassadørene på de videregående skolene er flinke til å bestille oss inn på skolene. I februar var vi på Dahlske vgs og hadde VR-brillene i en tømmer-klasse. Vi var også på vårt årlige besøk hos elevene som går på ambulanselinja i Lillesand. På Hornnes hadde vi all russen en halv dag, hvor rus og trafikk sto på dagsorden. I tillegg har vi hatt besøk av en TIF-klasse fra Hornnes hvor vi lagde et 3 stasjoners opplegg her hos oss. Da fikk de besøke både Trafo og sikkerhetshall, i tillegg til at de fikk prøve veltehytta i verkstedet og lærte om blindsoner.

Vennesla vgs valgte også å sende noen av elevene sine ned til oss. Denne gangen var det vg2-elever som vi laget et 3 stasjoners opplegg for, hvor de lærte om rus og medisiner på den siste stasjonen. Tom Erik Dønnestad fra Nullvisjonen hjalp oss med gruppa i sikkerhetshallen.

Lærerne på Sam.Eyde vgs, storbilfag er gode til å bruke oss. Både vår og høst har vi vært hos dem en hel dag, fordelt på to klasser.

Promillebriller på Sam Eide videregående skole

TS-ambassadørene på flere av skolene velger å lage egne TS-dager hvor hele eller deler av skolen deltar. Vi har i år vært på TS-dag i Søgne, Risør, Lista og KKG. Opplegget vi kjører har variert etter hvor store gruppene er og hvor lang tid vi har, men det viktigste for oss er at elevene blir utfordret til å tenke litt, reflektere rundt egen atferd og bli litt mer bevisst på risiko i trafikken.

Lærlinger

Vi har rettet stort fokus mot opplæringskontorene helt siden 2018. Målet vårt er fortsatt å bli det første fylket i landet som gir alle lærlinger et trafikksikkerhetstilbud i løpet av læretida.

Vi ser at lærlingene er en utsatt gruppe, samtidig som vi har tro på at tilbudet om trafikksikkerhetskurs må gjøres obligatorisk for at ungdommene skal ta det.

Noen av opplæringskontorene vi har avtale med er selvgående, dvs at de har full kontroll på hvem som skal på kurs, melder inn og følger opp om de møter. Men langt de fleste av opplæringskontorene sier de ikke har kapasitet til å følge opp dette, men kan gi oss lister over lærlingene så vi selv kan kalle inn og følge opp. Det er lettere å få til dette om vi får litt tid på samlinger så vi kan få vist oss og sagt noen ord om hva vi tilbyr. Uten restriksjonene de siste årene så har dette latt seg gjøre igjen i år. Vi har deltatt på samlinger både fysisk og digitalt, og vi håper dette kan øke fremmøtefrekvensen for kursene i 2023.

Vi jobbet også denne våren videre med en **Trafikksikkerhetskveld for lærlinger**. Det ble søkt om midler fra fylkeskommunens tilskudd til arbeid med forebyggende trafikksikkerhet for å gjennomføre dagen. Det ble innvilget 100 000 kr til tiltaket på søknadsrunden på våren 2021, og vi hadde noen midler igjen av disse. Vi hadde også med oss noen erfaringer fra første gang og gjorde noen endringer. Bl.a. så endret vi fra å ha samlingen på en lørdag, til å ha den på ettermiddagen en ukedag. Dette fordi tilbakemeldingen fra 2021 var klar på at lørdagen var en dag de ønsket fri.

Disse trafikksikkerhetskveldene skal være et alternativ og et tillegg til 18pluss kursene. Det er flere årsaker til at vi jobber med dette, men hovedårsaken er at vi ser at vi ikke klarer å få alle

lærlingene inn på 18pluss kurs da de er så mange flere enn vi har kursplasser til. Vi vil også ha et opplegg der vi og kan få med de lærlingene som ikke har lappen kl B.

Vi fikk med oss flere av hjelperne fra første trafiksikkerhetsdag for lærlinger som ble holdt høsten 2021, men noen ble også byttet ut. Vi opplevde at det gikk greit å få med hjelpere utenifra, men det må kompenseres med honorar for jobben. Vi hadde et planleggingsmøte i april og **19.mai** ble trafiksikkerhetskvelden holdt.

I øs pøs regnvær gjennomførte i underkant av 100 lærlinger (95 registrerte ved ankomst) en innholdsrik Trafiksikkerhetskveld. De aller fleste kom rett fra jobb i arbeidsklær. Denne gangen var det primært lærlinger fra Okab Agder (Opplæringskontoret for anleggs- og bergfagene) samt noen få fra Fagopplæring Sør.

Målet var å få gjennomført med totalt 100 lærlinger fordelt på 9 stasjoner der de skulle rullere mellom stasjonene

Stasjonene på dagen:

1. Glattkjøring, sving og rettstrekk ved trafikkklærere ulike skoler
2. Bremsøvelser tørrstrekk + Kjøring med mobil ved trafikkklærere ulike skoler
3. Blindsone og test av nødstopp i bil v/Mobile og trafikkklærer
4. Lastesikring/rygging med henger ved trafikkklærer
5. Info v/Frigstad Motorsport
6. Førstehjelp/skadested ved Røde Kors
7. Promilleløype/Veltepetter ved Nullvisjonen Agder
8. Bråstans/vektør ved instruktør Trafoen
9. Kahoot og info fra MEF (Maskinentreprenørenes forbund)

Tilbakemeldingene både fra lærlingene som deltok, og fra alle de som stilte opp og hjalp til med å få dagen gjennomført, er god. Dette på tross av et ufyselig vær og at mange av øvelsene er utendørs. Det ble servert enkel mat (bagetter og brus) ved ankomst og registrering, samt at det ble kjørt ut frukt til stasjonene underveis. Dette må til når lærlingene kommer rett fra jobb. Opplæringskontoret OKAB synes også det er lettere å forholde seg til EN dag for alle, fremfor at de fordeles utover hele kursåret.

Vi har totalt hatt inne mer enn 200 lærlinger på trafiksikkerhetsopplæring dette året. Etter ny tildeling av midler fra fylket våren 2022, planlegges det med ny dag våren 2023.

Helt på slutten av året var vi inne på et møte med mange av opplæringskontorene i fylket vårt. Her fikk vi informert om viktigheten av å ta trafiksikkerhetsarbeidet inn i HMS-undervisningen. I etterkant fikk alle tilsendt et skriv med informasjon om tiltakene i tillegg til de ulike mulighetene som vi har. Forhåpentligvis får vi flere opplæringskontor med oss etter hvert.

Universitetet

Alle studentene på UiA Folkehelsestudiet var i mars igjennom Trafoen og sikkerhetshallen. Totalt 7 grupper, 41 studenter. Vi hadde som tidligere år også denne gangen en halv dag med studentene på universitetet i etterkant av besøket deres hos oss. Temaet vi tar opp er todelt;

- er trafiksikkerhet folkehelse?
- metodebruken vår, kan den benyttes også innen andre felt i folkehelsearbeidet?

Vi valgte en praktisk tegneoppgave på temaet kommunikasjon. Studentene skulle kopiere en tegning kun ved å bli fortalt, og ikke se tegningen. Studentene satt to og to med ryggen mot hverandre. En artig oppgave som fikk frem mange utfordringer med kommunikasjon. Det er inngått tilsvarende avtale for våren 2023.

Ungdom fra politiet og konfliktrådene

Vi har i flere år hatt et godt samarbeid med politiet og konfliktrådene i forhold til ungdom under 18 år som har blitt tatt for brudd på vegtrafikkloven.

I februar ble vi kontaktet av konfliktrådet i Agder. De hadde en ungdom som hadde begått trafikkforseelse og som de ønsket et tiltak rundt. Han kom i midten av mars og vi hadde en lang og god gjennomgang i Trafoen hvor risiko og konsekvenser var tema.

Kriminalomsorgen i Agder har vi også et godt samarbeid med. Vi har i vår hatt besøk av flere grupper og enkeltpersoner. Dette er personer som soner for brudd på Vegtrafikkloven og som har et besøk hos oss som en del av program mot ruspåvirket kjøring. Det har også vært grupper herfra i høstsesongen.

<https://www.kriminalomsorgen.no/program-mot-ruspaavirket-koering.518693.no.html>

Andre aktiviteter

Nyttårsaksjonen 2021

Nyttårsaksjonen ble gjennomført 15.mars. Hensikten med Nyttårsaksjonen er å bevisstgjøre hver enkelt av oss til å stå sammen for å bedre trafikksikkerheten på vegene.

Nyttårsaksjonen 2021 hadde spesielt fokus på motorsykkelykkene da de dominerte i dødsulykkene i Agder i 201.

<http://old.nmcu.org/nullvisjonen-agder-nyttarsaksjonen-2021/13185/>

Arendals uka 2022

I august fikk vi med oss tre av innleggene på Arendals uka.

Gjensidiges innlegg: «Hvordan kan teknologiutviklingen bidra til færre ulykker på norske veier?»

<https://program.arendalsuka.no/event/user-view/17619?fbclid=IwAR3-ukmOr4aj7DdbbNRgMkx9o2-LHT4gYHVx-9nPk9QI7fBlZCUJa77m2bA>

Statens vegvesen sitt innlegg: «Hvordan utdanner vi gode trafikanter?»

https://program.arendalsuka.no/event/user-view/18388?fbclid=IwAR1afwX65p8cMi0iMUR75kP9TpkfiTcc2dNRitpHEdXsUzKibclZJPzXQ_8

Statens vegvesen sitt innlegg: «Null trafikkdrepte i 2050 – Er det mulig å nå?»

https://program.arendalsuka.no/event/user-view/18268?fbclid=IwAR34YiZXqgIRCzg-HRDtbhh4vTXHaCdPW2FQ-CF8ax_BSArQLrpyS0ZCgWQ

Andre besøk hos oss

Vi har som regel mye besøk av folk som ønsker å vite mer om hva Trafoen og 18pluss er. Vi har som prinsipp at ingen får lov å besøke Trafoen uten å gå igjennom på vanlig måte. Dette gjør at de besøkende får en helt annen forståelse av hva Trafoen er og hvordan den går inn på oss.

Iveland kommune har i flere år sendt sine ansatte i hjemmetjenesten på et dagsbesøk hos oss. I år kom det 7 stk som fikk en økt i Trafoen i tillegg til å kjøre på banen. Besøket ble avsluttet med en felles økt i sikkerhetshallen der ruskjøring med medikamenter og beltebruk i bil var fokuset.

Da Trafoen og 18pluss er Agder fylkeskommunes tiltak så er det viktig for oss at fylkets egne ansatte kjenner til oss. I den forbindelse kom kommunikasjonsavdelingen i Agder fylkeskommune på besøk til oss i mai. De fikk en gjennomgang i både Trafo og sikkerhetshall og vi tror og håper at det blir enklere for dem å hjelpe oss med markedsføring når de nå har sett og opplevd hvordan vi jobber.

Politiet er en instans som vi gjerne skulle hatt tettere samarbeid med. Vi var derfor veldig glade for å få besøk av 5 stk fra forebyggende avdeling i politiet i begynnelsen av juni. De fikk en god økt i Trafoen hvor vi også diskuterte muligheter for videre samarbeid fremover.

I august besøkte Samferdselsminister Jon-Ivar Nygård NAF i Alta og fikk høre om planene de har for å starte opp Trafoen Alta med VR-briller der. Øyvind Bull Wærnes i NAF Alta fortalte om planene og om arbeidet vårt som hadde inspirert dem til å starte med dette.

Samferdselsministeren gav uttrykk for at det kunne vært interessant å besøke oss og se den originale versjonen. Vi sendte da en invitasjon.

Vi ble raskt kontaktet av Henrik Jonassen som er Kommunikasjonsrådgiver i Samferdselsdepartementet og 9.august kom en delegasjon fra Samferdselsdepartementet med samferdselsminister Jon-Ivar Nygård på besøk.

Da de kun hadde mulighet til å være her i 1 time måtte vi gå litt på akkord med prinsippet vårt om kort visning av Trafoen. Vi startet i sikkerhetshallen hvor de fikk generell informasjon om hvem vi er og hvordan vi jobber. Deretter gikk vi gjennom Trafoen med filmene på før vi avsluttet med litt samtale og informasjon i oppsummeringsrommet. Til slutt fikk ministeren en tur på banen i 18pluss bilen sammen med en ungdomsinstruktør fra 18pluss.

Bilder tatt av Henrik Jonassen, SD

November møtet i Samferdselsutvalget i fylket ble avholdt hos oss. Det møtte en full gruppe til gjennomgang i Trafoen før møtet startet. Dette var deltakere av utvalget som ikke hadde besøkt Trafoen tidligere. Møtet ble startet med at vi fikk presentert begge tiltakene, Trafoen og 18pluss, samt at vi fikk snakket litt om hvordan vi driver tiltakene og planene fremover. Det er overraskende mange som ikke vet om oss, og behovet for å presentere tiltakene vil være like aktuelt etter neste valg der nye politikere trer inn i roller innenfor samferdsel i fylket. Tilbakemeldingen fra deltakerne som gikk gjennom Trafoen denne dagen var enstemmig svært god.

Faglig oppdatering

I januar deltok vi på **Lederverkets** digitale kurs med tema «Den gode historien» Gode fakta er ikke alltid nok. Professor Raymond A. Mar tok for seg 37 unike studier med til sammen 33 078 deltakere for å finne et forskningsbasert svar på hva slags informasjon vi husker best. Svaret var entydig: Vi både husker og forstår bedre argumenter som formidles som en historie. Per Henrik Stenstrøm er utdannet journalist og har 30 års erfaring fra TV og radio, de fleste av dem som leder. Han er i dag forfatter, rådgiver og foredragsholder. Noe av det Per Henrik har jobbet mest med de siste årene er å hjelpe noen av Norges fremste ledere til å bli bedre til å fortelle historier. Her delte han sine beste tips for å finne de gode historiene.

<https://www.execu.no/lederpodden/e114>

Vi har ellers fulgt noen av innleggene som har hatt fokus på pedagogikk utover våren.

Vi har fulgt med på **Trafikksikkerhetstimen** arrangert av SVV på You-tube.

10. februar var temaet «Ulykkessituasjonen i 2021, hva nå?»

<https://www.youtube.com/watch?v=Jt4aBUFCVcl>

6.april var temaet Nasjonal trafikksikkerhetsplan på vei 2022-2025

<https://www.youtube.com/watch?v=cqaKVqckS28>

23.juni var temaet «Nye regler for el sparkesykler»

<https://www.youtube.com/watch?v=G7BRyw3LPj4>

7.-9.mars hadde vi det første fysiske møte i **Trafikkatferd**. Møtet fant sted på SVV sitt Vegmuseum på Hunderfossen. Trafikkatferd.no er et nasjonalt forum for utøvere av holdningsskapende trafikksikkerhetsarbeid. På dette møtet ble det satt et styre med en leder, og utarbeidet retningslinjer. Leder velges for to år og alle medlemmer av forumet er stemmeberettiget. Leder ved oppstart er Anette Risvand Fossheim, veileder i Trafoen. Det er Trafoen/18pluss som har tatt initiativ til å opprette forumet. Det ble opprettet en Facebookside og fordelt oppgaver fremover. Målet er et forum der vi kan dele kunnskap og «treffe» andre som er utøvere av forebyggende arbeid.

Trafikkatferd har hatt flere digitale møter dette året, og antallet deltakere og medlemmer øker. D

I april deltok vi på **Trygg trafikk** sin årlige konferanse. Vi valgte å følge konferansen digitalt da dette var en mulighet. Vi vil gjerne følge den fysisk, men må prioritere da utgiftene til denne konferansen er svært høye og vil ta mer enn det vi har i budsjett til kursing. At den kan følges digitalt er helt supert. Temaet i år var «Er førerrett en menneskerett? Hvor går grensen mellom

individets frihet og trafikantenes sikkerhet?»

Vi skulle gjerne hatt mer tid med enkelte av foredragsholderne. Det ble mange og korte innlegg denne dagen, litt heseblesende. Men mange gode forelesere.

https://www.tryggtrafikk.no/wp-content/uploads/2022/04/TS_konferansen_program-2022.pdf

I mai fikk vi med oss Webinaret om Beltebruk fra Bardum.no

<https://bardum.no/event/posisjonering-i-bilsete/>

14.september deltok vi på mediakurs med **Horn media**. Temaet var «Hvordan øke aktiviteten på sosiale medier?»

Vi ser nok at dette ikke var helt vårt kurs, men vi blir også mer og mer klar over at ikke vi treffer målgruppen på de plattformene vi er i dag. Vi er heller ikke så avhengig av å nå ut på sosiale medier for å få deltakere så lenge vi jobber mot å få kurset og besøkene her obligatorisk, men vi ønsker å være synlige.

Oppsummering og utfordringer

Det har vært fint å komme inn i normale tilstander dette året. At vi jobber i små, tette grupper for det meste, har skapt store utfordringer under pandemien.

Nå har vi fått muligheten til å lære opp nye instruktører både i Trafoen og 18pluss, og det trengte vi for å kunne opprettholde mengden besøk og kurs som vi ønsker.

Vi er stolte av at vi i år fikk lov å lede deltakerne i det nasjonale trafikksikkerhetsforumet gjennom to dager i Kristiansand, der den ene dagen var besøk hos oss. At vi fikk lov å delta åpnet for nye kontakter landet rundt, og vi gleder oss til å besøke Innlandet i 2023 for å se mer på deres ulike tiltak.

Nytt av året har jo vært at vi har fått Trafoen i VR-format ut til andre fylker. Oppstarten i Alta og i Rogaland blir like over nyåret, og vi er superspente på den videre driften her. Så håper vi andre kan følge etter om ikke altfor lenge, det mangler i alle fall ikke på interessen for tiltaket.

Det er viktig for oss at kvaliteten på Trafoen, og merkevaren det er, ikke forsvinner. Derfor vil vi bruke både tid og ressurser på å kvalitetssikre der det starter opp. Å samle instruktørene som jobber med Trafoen årlig, både her og andre steder i landet, er en viktig målsetting for oss.

Nå ser vi frem mot en travel vårsesong i begge tiltakene. Vi er superstolte av instruktørene vi har med oss, uten dem hadde ikke tiltakene vært det de er i dag.

Desember 2022

Marit Bech Olsen
Leder 18pluss og Trafoen

Anette Risvand Fosheim
Veileder Trafoen

18pluss

T R A F O

Trafikksikkerhetstiltak i Agder Fylkeskommune